

derare pro sua coagulatione. Multa etiam Θ lia & Φ ra sunt, per quæ accidentaliter Ψ rius coagulatur, cum tamen talia coagulantia ejus naturæ non sint. Tertia causa materialis, seu pars componens, erit terra mineralis lapidescens, de qua in *capite* 19. agemus.

CAPUT XVII.

Causam Cinnabaris Mineralis, seu Minii Naturalis materialem primam, Mercurium nimirum in specie perstringit.

Causa prima materialis, seu pars prima componens nostræ Cinnabaris mineralis est Ψ rius. Dicitur aliàs argentum vivum; Græcis $\upsilon\delta\gamma\alpha\gamma\upsilon\gamma\omega$, id est, argentum aqueum seu fluidum; Theophrasto $\alpha\gamma\gamma\upsilon\pi\epsilon\upsilon\chi\upsilon\lambda\iota\upsilon\upsilon$; Aristoteli $\alpha\gamma\gamma\upsilon\gamma\omega\upsilon\upsilon\upsilon\lambda\iota\upsilon\upsilon$; Arabibus zaibar, vel zeibach; Barbaris azock, azoth; Germanis Quecksilber. Mercurius dicitur ob analogiam, quæ ipsi cum Mercurio, planeta illo cælesti, intercedit, ratione mobilitatis, omnibus sese associantem planetis; tum ratione varietatis in colore, tum temperamenti, mobilitatis, &c.

Argentum vivum appellatur, cum argentum fufum & liquefactum colore æmuletur; vivum verò, quòd loco motum vivere quasi videatur. Hydrargyros dicitur, nomine derivato ex aqua & luna, quòd colore lunam repræsentet, & aquæ instar consistentiâ suâ liquidus & fluidus sit, & non nisi in alienis terminis contineri possit: sicut ex aqua & quælibet minima ejus particula instar aquæ, spherica est & rotunda. Mirabilis fanè substantia, mil-

mille se in formas fingit ac refingit, quovis tractetur modo; indè & Protheus dicitur: item servus fugitivus, cùm præter omnem spem aufugiat. Vomericam liquoris æterni eum vocat *Plinius*.

Hunc considerant aliter Philosophi, aliter Chymici & Medici. Mercurium Philosophorum appellat *Theob. de Hoghelande lib. de Alchym. difficultate part. 1.* qui in se contineat vim æris sui intrinseci, quo in argentum & aurum, & postea in elixir convertatur. Mercurium Philosophorum ☿rium abstrusissimum dicit *Gerhardus Dorneus de transmutat. metallor. cap. 6.* Aquam metallicam, aut humidum radicale metallicum ☿rium Philosophorum indigitat *Propugnaculum Alchymic. cap. II. pag. 21.* Mercurium nihil aliud quàm spiritum mundi corporeum in ventre terræ factum censet *Bernhardus Penotus lib. de Medicam. Chymic. pag. 32.* qui ad se recipit facultates omnes tam animales quam vegetabiles & minerales. Sicuti aliqua cera recipit in se omnium formarum impressionem: sic ☿rius omnium rerum naturalium recipit in se proprietates. Si fuerit mundus & præparatus, sicuti debet, tunc maximè perfectissimus & purissimus, purissimi auri & argenti in se recipit impressionem. Sicuti luna est universale receptaculum omnium, præsertim autem solis: sic & ☿rius omnium rerum naturalium receptaculum est universale, virtutum earum, præsertim auri. Ideò per comparisonem Philosophis luna terræ dicitur: sicut aurum sol terræ: & sicut luna est prima janua in cælo: sic ☿rius lunæ comparatus, prima janua est ad artem. Sicuti, quando terra soli & lunæ interponitur, impedit lunam, quò non suscipiat influentiã luminis solis, & sic tenebrosa manet: similiter terrena impuritas ☿rio occul-

occultè inhærens, impedit, quò minus suscipiat perfectionem naturæ solis. Quòd si hæc terra fuerit amota, tunc nihil impedit: quod sicut luna illuminatur à sole: sic & ☿rius perficitur ab auro. Ut autem ☿rius à natura generatus filius naturæ & fructus menstruæ est: ut autem generatur à Philosopho filius hominis, & fructus efficitur virginis, oportet, ut exaltetur à terra, purgetur ab omni terreatate sua, tunc ascendit in aërem totus, qui vertitur in spiritum. Sic adimpletur dictum Philosophi: Ascendit de terra in cœlum, & sic accipit vim superiorum & inferiorum, & sic naturam terrestrem immundam exiit, & naturam cœlestem induit, in qua mundis gaudet, & immunda amplius omnia horret. Metallorum primam & principalem materiam, humidum nimirum aëris, caliditate mixtum, ☿rium Philosophorum nominat Div. *Leschustr.* 3. *de prim. metall. mater.* Hic, ut scribit *Orthelius comm. in Nov. Lum. Chymic. Sendivogii* radiis solis & lunæ in mari Philosophico gubernatur. Ignem corpora comburentem, mortificantem & confringentem: imò spiritum totum igneum, per suam igneitatē solventem & dividentem corpora, ☿rium nuncupat *Lucas Rodargirus de Solut. Philosophic. cap. II.* Spiritum, seu animam mundi ☿rium hunc Philosophorum appellat *Joh. Colleson in Id. perfect. Phil. Hermetic. part. 1. §. 10.* & aquam cœlestem solarem & lunarem *Idem in princip. Phil. & Hermetic. obs. 18.* Mercurium hunc salutat *Guil. Johnsonus Lexic. Chymic. part. 1. & part. 2.* spiritum volantem, servum fugitivum, fumum album, corpus album, *Dianam*, fermentum album, coagulum, lumen minus, lunam, matrem lac virginicum, *Toxiten*, aquam Philosophorum, draconem, aquilam

volantem, animam mineralem, dominum clementorum, filium fugitivum, &c. Terram mercurificantem in Θ lelatitantem Ψ rium Philosophorum indigitat *Joh. Joach. Beccherus Physic. subterranean. lib. 1. sect. 6. cap. 8.* eumque duplicatum dicit, si Ψ re Philosophorum animetur: item tincturam, si is præfato Ψ re sit imbibitus, & ad fixationem, ac plusquam perfectionem deductus.

Hoc autem modo Ψ rius Philosophicè perficitur: ut nimirum ejus obscuritas plumbea tota tollatur, & translucidus clarus transparensque reddatur; deinde ut ejus terræ gravitas nimia subtrahatur; quare nimia terrestreitas & aqueitas impedit ejus vires; & tandem, ut ejus ab igne volatilitas quoque tollatur. Hæc sunt superflua in Ψ rio, quæ impediunt ejus perfectiones. Et sic per depurationem fit Θ Philosophorum. Quare superflua à natura sunt removenda, & absentia supplenda. *Bernhardus Penotus de Lapid. Phil. quest. & resp. 1.* Hic etiam *lib. de Medicam. Chymic. pag. 29.* à Ψ rio omnem sulphurietatem, vel omnes Ψ ris partes unâ cum plumbeis ac terreis partibus auferendas esse docet, etsi hoc multis Philosophis & Philosophorum rationes haud probè intelligentibus absurdum esse videatur. Est enim Ψ rius Philosophorum in sua prima radice compositus ex terra alba, subtili, nimium Ψ rea, cum aqua clara fortiter admixta & unita tali unione per minima, donec æqualiter humidum temperetur à sicco & siccum ab humido, quousque fiat substantia viscosa, non quiescens in superficie plana, nec adhærens tangenti, propter siccitatem, quæ alteravit aqueitatem in ipso: hic est toties celebrata Philosophorum aqua sicca; homogœneus est in sua natura, ex partibus undequaq; simi-

amilaribus constans; quia si fixus est, totus remanet in igne; si volatilis, avolat in fumum. Mercurius hic est incombuftibilis & aëreus, cum sit perfectus, densam habet substantiam, quia ex subtilissimis partibus componitur; auro præponderat, quia est in sua natura, & repurgatus ab omnibus heterogeneis substantiis; totius operis Physici fundamentum est, cum sine ipso nihil fiat, & cum eo totum. Est in *Q*rio, quicquid quærunt sapientes. Hinc egregiè sic differit *Geber in Magist. perfect.* *Si cum solo Qrio perficere poteris, pretiosissima perfectionis eris investigator, & ejus operis summam letaberis, quæ naturæ vincit opus; mundare enim intimè poteris, ad quod non pervenit natura: sic ars naturam aliquando superat. Hic Qrius est amicabilis, & metallis placabilis, ac medium conjungendi tincturas; nihil in eo submergitur, nisi sol, sine ipso aliquod metallum de aurari non potest, id est, in aurum converti; est tinctura rubedinis, & fulgidi splendoris, non recedit à commixto, si fixus fuerit. Et alio loco *Geber: Laudetur, inquit, benedictus & gloriosus Altissimus, qui creavit illum, deditque illi substantiam & substantiæ proprietates, quas non contingit ex rebus ullis possidere, ut in illa possit inveniri hoc perfectionis, per artificium aliquod, quod invenimus potentiâ propinquâ; ipse enim est, qui ignem superat, & in ipso ac ab ipso non superatur, sed in illo amicabiliter gaudet quiescens si nempe fixus fuerit.**

Et ita *Q*rius altera pars lapidis Philosophorum erit, principium alterum, materque omnium metallorum, & secundum quod coit cum patre, & matris suo *Q*re, causat perfectionem & imperfectionem in metallis: & metalla quoque (ut foetus), plus à matre, sic loquendo, quam patre habent; hinc plu-

plurimum trahunt originem, & in hoc plurimum resolvuntur.

Differunt ergò multum Φ rius Philosophorum & Φ rius vulgi. Mercurius vulgi aurum & argentum non solvit, nec se ita commiscet cum illis, quin ab illis separari possit; sed Φ rius Philosophorum aurum & argentum solvit, & cum illis ita miscetur, ut nunquam ab illis separari possit. Cum semel mixtio facta est, nunquam separari posse dicimus, sicuti aqua commixta nullo modo separari potest. Deinde Φ rius vulgi in se habet ϕ ur atrum pessimum & combustibile: Φ rius verò Philosophorum ϕ ur incombustibile, fixum, albissimum & ruberrimum continet. Frigidus & humidus Φ rius vulgi est: Φ rius autem Philosophorum calidus & humidus. Corpora metallica denigrat Φ rius vulgi: Φ rius autem Philosophorum illa dealbat, & ad candorem crystallinum deducit. Mercurius vulgi præcipitatur, & fix ex illo pulvis flavus, & pessimum ϕ ur: Φ rius autem Philosophorum mediante calore in ϕ ur albissimum, fixum & fluxile transmutatur. Et demum, quantò plus Φ rius vulgi coquitur, tantò fit subtilior & volatilior: contrarium autem facit Φ rius Philosophorum; quantò enim magis coquitur, tantò fit spissior, & minus fluxilis. Multum ideò unus Φ rius distat & differt ab altero. *Anonymus Gallicus in Instruct. de Arbor. solar. cap. 5.*

Mercurium aliàs Medici & Chymici vocant unum è tribus principiis corpus, in quo proprietates rerum continetur: Vel dicunt esse principium materiale, vaporosum, naturæ aqueæ, subjectum nimirum generationis, cui per vim formatur, imprimitur forma & absolutio adest. Et ab hoc distant Φ rius metallorum, Φ rius à natura coagulatus, & Φ rius rege-

regeneratus. Primus est quinta essentia, & aqua permanens, spiritus, semen foemineum passivum. Alter autem est solidum metallum; arte verò coagulatur, aut cum metallis, aut mineralibus, vel sine ipsis per se, aut per alia, extra minerali naturam existentia. Tertius est primum ens Ψ rii.

Sunt, qui per Ψ rium non Ψ rium vulgarem, qui in mineris existit, & *Germanico idiomate Quecksilber* vocatur, intelligunt, sed spirituosam potius maximeque subtilem & ætheream quasi substantiam, quæ corporibus mixtis volatilitatem & penetrabilitatem largitur. Imò corpus ajunt esse permeabile, penetrabile, purissimum, subtilissimum, vivificum, & formæ proximum instrumentum; & hinc etiam à *Th. Willisio cap. 2. de Fermentat.* per spiritum exprimitur.

Propriè verò Ψ rius est liquor mineralis, ex aqua metallica viscida, & terra ϕ rea constans, spirituosus, volatilis, ad contactum frigidus, sed vi calidâ præditus, ponderosus, coloris argentei, instar aquæ fluidus, sed manus non madefaciens.

Duplex hic est (1.) Nativus (2.) Artificialis. Nativus, sive fossilis, sui coloris, sine excoctione, intra metalla in lacubus, in quos è fibris effluxit, seu in propriis venis, aut etiam in vena schisti, seu hæmatitis ut plurimum tamen in Cinnabrio nativo copiosissimè reperitur. Hunc novit ipse *Plinius hist. nat. lib. 33. cap. 6.* cum inquit: *Est & lapis in iis venis, cujus vomica liquoris æterni argentum vivum appellatur.* Ipsum forsitan non vidit *Dioscorides*, quando inquit *lib. 5. cap. 70.* *Quin etiam argentum vivum invenitur in argenti fodinarum tectis, stillarum concretum; alii per se in metallis inveniri tradunt.* Mercurius hic mater & elementum metallo-

rum est; dicitur aliàs etiam venter struthionis in terra natus, convenitque cum aqua non madefaciente manus, seu cum fluxo: crudusque vocatur, quia calore matricis ad maturitatem fixitatemque nondum est perductus; undè & opponitur *Orio* coagulato, qui non est aliud quàm aurum. Est etiam materia metallorum cum *Ære*, lapis videlicet rubeus, de quo extrahitur argentum vivum, & invenitur in montibus, maximè in cloacis veteribus in multa quantitate. Natura ejus est frigida & humida, & est fons omnium metallorum, & ab eo procreantur omnia. Creatur verò cum omnibus metallis & miscetur ferro, & sine ipso nullum metallum deaurari potest. Argentum hoc vivum cum *Ære* & *oleo armoniaco* sublimatum convertitur in pulverem rubeum splendentem: & iterum ustum in igne, redit ad substantiam humidam & fluentem. *Albertus Magnus de Alchym. quest. 14.* Mirabilis item & penetrantissima est ejus substantia, quæ fit in mineris per ignes subterraneos dissipabilis; undè facilè se quoque in diversa loca & subjecta insinuare potest.

Nativum istum natura bifariam parit, dum ex argentariis pendet speluncarum fornicibus, ubi concrevit in guttas, & dum è fodinis etiam per se colligitur; nonnunquam enim per se ipsâ naturâ operatrice, separatus invenitur; aut enim per se liquidus in terræ specubus, aut in nonnullarum venarum metallicarum in *Dnarium*, *hninarum* tectis stillatim concretus, sui coloris, id est, purus & genuinus reperitur, virgineus dictus, quòd instar virginis sit, & ignem nondum expertus. Plerumque tamen ex terra minerali, quam *Cinnabarin* diximus, vi ignis evocatur, & fit artificialis.

Ar-

Artificialis ergò seu factitius ex minera *Œrii*, vel etiam ex *Minio*, seu *Cinnabrio* nativo, sive vena *Minii*, auß dem *Bergzinnober* oder *Quecksilber* *Erß* / coquitur & elaboratur. *Ioh. Crato Consil.* 381. Sic teste *Petr. Andr. Matthiolo comm.* in lib. 5. *Dioscor. cap.* 70. amplissima argenti vivi metalla visuntur in *Hydria* monte, ubi continuò copiosum argentum vivum elicitur è lapide quodam, fragili potius, quàm duro, colore ex nigro rufescente, & ad purpuram quadantenus vergente, ponderoso, plumbi instar, argento vivo scintillante. Reperiuntur etiam in argenti vivi fodinis, inter ipsius venam, peculiare quædam zonæ lapidis illius rufi, quem fossiores fossitiam *Cinnabarin* vocant. Hic adeò argento vivo scatet, ut sæpius absque alio igne indè per sese guttatim defluat. Evenit præterea, dum fossiores mucronatis instrumentis venam effodiunt, ut purum profiliat argentum vivum, decurratque celerius, veluti è fonticulo quodam. Hanc venam postquam effoderunt, conterunt, & in fictilia quædam angusti orificii conjiciunt, & recenti arborum musco obturant: deindè fictile alterum huic simile, latioris tamen oris, in terram sepeliunt, & alterius pleni inversum orificium, in illud inferunt, & argillâ circumquaque muniunt, obturantque oscula, & vasa simul connectunt, & firmanant, adeò ut vacuum fictile totum sub terra sidat, plenum verò totum super emineat. Itaque in aperta area quàm plurima seriatim collocant fictilia, & deinde ignem in ambitu succendunt, cujus vi calefactâ venâ, argentum vivum guttatim distillat in substratum fictile. Hinc suo tempore eximunt, & in utriculos quosdam reponunt, quod vasa ferè cuncta exedat ac dilaceret, præter vitrea, vel fictilia vitro circumlita.

Hodiè modum Ψ rium ex Cinnabari nativo eliciendi etiam rustici sciunt. Ollam Cinnabari implent, eamque ollæ alteri, interposita pertusa lamina ferrea, ore converso imponunt, lutoque circumlito vi ignis circularis Ψ rium vivum ex olla superiori in inferiorem defluere faciunt, ad modum, quo destillatio per descensum perficitur.

Qui aliàs Ψ rius è metallis extrahitur, & Ψ rius corporum vel metallorum dicitur, artificialis quoque est; nisi enim Ψ rius metallorum in suis inveniaturs mineris, arcano sanè, nec cuivis cognito artificio ex Ψ na, Ψ no, Ψ ve, Ψ rio separari potest. Qui aliàs ex minera Ψ rii igne aperto destillatur, & coquendo per ollæ foramina dato igne suppressio- nis decidit, item per retortam destillatur, ex mine- ra Cinnabaris *Ungarica*, & ex Ψ nio, Ψ no elicitur, non Ψ rius corporum solùm est, sed etiam minera- lis. Et hinc Ψ rius è quovis corpore metallico ex- tractus, propriè Ψ rius corporeus & metallorum est. Hinc est verum azoth, quod *Paracelso* est uni- versalis & indifferens medicina, rerum speciem omnem exuta, & intensissimam induta vim, atque centralem quandam virtutem generalissimam, reli- quas omnes medicinas in se concludit, non aliter quàm prima reliquas omnes substantias, exclusis accidentibus. Hanc in ensis pomo conclusam, quocunque loco jerit, gestâsse secum perhibetur. Hic quinta est essentia, aut corpus per se subsistens, differens ab omnibus elementis & elementatis, tam in materia quàm forma, tam in natura quàm virtu- te, nihil in se habens corruptibilis, diciturque quin- ta essentia, quia extrahitur ab omnibus elementis, nullumque in se habet motum elementalem, ut cæ- tera corpora elementaria, tingens & purificans

corpora metallica suo ipso colore, arcensque & præservans à corruptione cætera corpora sibi juncta.

Ex hisce notum redditur, aliud esse S orium vulgi, aliud S orium metallorum. Ille minerale quoddam est, in suis etiam repertum mineris, & recrementum potius metallicum, suo tamen etiam S orio metallico constans, & quidem in magna copia. Nec suo destitutus S ere, sed in minori copia, & quidem albo, uno externo, altero interno. Externum originalem ejus labem continet, quæ quia originalis, ideò & difficulter ab eo tollitur; quâ tandem nihilominus separatâ per artem, ajunt periti, S orium S ere superfluo externo & immaturo mundatum, quippe deinceps nullo igni potest in formam terræ præcipitari, ob maximam sui simplicitatem, quâ aquæ elemento comparatur. Amisit namque terram (id est, S ur) quæ terra, inquit acutissimus *Helmontius*, in centro suæ essentia non minus est ex elemento aquæ, quàm residuus ejus depuratus S orius, licet hanc terram prius ab origine sibi profundissimè commistam haberet. Spoliatus isto S ere S orius, nullo amplius igne mutabilis est, quia est S orius de S orio. Alterum S ur metallorum est internum ipsi S orio, ideoque intactum ab omni corrosivo, non minus, quàm ab ignis & aëris destructionibus.

Sulphur hoc metallicum est quidem pinguedo terræ sapientum, sed quando S orius communis cum S ere physicè conjunctus & unitus fuerit, tunc erit pinguedo terræ sapientum. Tunc est terra sterco-rata & pinguefacta sapientum, prompta & parata ad ferendum fructum, hoc est, potestatem & virtutem habet faciendi transmutationem. Verissimum

est, quod ☿rius per semet ipsum & solus nihil præstare potest, nisi cum sua re cooperante, & re videlicet metallico sit unitus, tunc enim suæ virtutes & proprietates erunt exaltatæ, & ad extremum usque multiplicatæ, quia per ☿ur metallicum ☿rius ad sublimem caloris gradum extollitur, ☿ur quoque illum specificat, & ei vigorem ac spermaticam virtutem generativam communicat, quam à sua natura non habet ☿rius, quamque à virtutibus & proprietatibus metallici seminis mutuatur. Nam ☿rius absolutè subditus est, & de spiritu elementali ☿ris superiorum luminarium dependet; ille enim, omni propriâ formâ determinatâ destitutus, cujuslibet metalli formam, quaecunque etiam sit, induit, dum se peramanter & naturaliter cum spiritu elementari ☿ris metallici unit, instar mulieris, cum suo mare.

Rectè igitur dixisse *Lullium* opinamur, quod nullum argentum vivum promptius convertatur in substantiam ☿ris, quàm illud, in quo ☿ris qualitates per dissolutionem sunt sufficienter introductæ, nec ullum ☿ur promptius congelet argentum vivum quàm illud, in quo ☿ris qualitates per dissolutionem sunt sufficienter introductæ, nec ullum ☿ur promptius congelet argentum vivum, quàm illud, in cuius naturæ substantia ipsum argentum vivum existit, per artis ingenium jam conversum, quia tunc natura naturam complectitur propriam, & amicabilius gaudet in ea, quàm extranea. In argento vivo ideò erit ☿ur, & in ☿re argentum vivum, & deindè argentum hoc vivum non solum ex e le volatili ac medio, sed etiam ex ☿re subtili constabit.

Ex hoc ☿rio ☿rius Philosophorum extrahitur.
Sendivogius Nov. Lum. Chemic. tr. ult. de ☿re, pag.

163. Hinc etiam *Walchius in comm. pag. 341.* dicit: *Materia Philosophorum prima non est Qrius vulgi, sed essentia, quæ ex Qrio vulgi extrahitur. Et Arcan. Hermetic. Philosophor. §. 44. Qrius, inquit, Philosophorum argentum vivum est, non tamen vulgare, sed ab eo extractum ingenio Philosophico. Propterea rectè censuit experientissimus Monachus lib. 3. Testam. pag. 181. spiritum album Qrii vulgaris esse verum Qrium Philosophorum. Et Sendivogius tr. de Qre pag. 163. Ne desperes, inquit, in illo (Qre) inquirendo, tibi sacrosanctè dico, illud in argento vivo esse facillimum. Hoc confirmat Petr. Joh. Faber Panchym. lib. 4. sect. 7. cap. 34. ita dicens: Qrius Philosophorum ex Qrio communi & vulgari elici & extrahi potest; in eo enim est, & non valde alteratum, & elongatum ab ipso fonte, ex quo sumpsit originem; ergo ex ipso elici potest. Et Geber lib. 2. part. 1. cap. 4. perfect. Magister. Qrius noster non est Qrius vulgi, sed est tenuissima & subtilissima pars ejus, arte nostrâ ad talem tenuitatem & subtilitatem deducta. Calculum huic subjicit Propugnaculum Alchem. cap. 12. sic differens: Qrius Philosophorum est spiritus, ex quo, tanquam semine, sunt metalla, & ipsemet Qrius vulgi, unde in ipso Qrio vulgi latitat spiritus ille, & maxima in copia, & facilis est extractionis. Et paulò post: Ex Qrio vulgi arte nostra habere possumus, quicquid oporat Alchymia ad lapidem perficiendum. Et cap. 13. pag. 25. Si Qrii vulgaris preparationem notam habemus, alius Philosophorum Qrius non est perquirendus, nec alia aqua vita metallica & Qrialis, nec alia lapidis Chymici aqua. Et cap. 15. His, inquit, ita demonstratis, alacriter concludere possumus, Qrium vulgi rite preparatum nobis omni ex parte sufficere ad opus Chymicum absolvendum &*

perficiendum. *Quidni enim sufficeret, cum perfectionem metallicam in se solo recludat.*

Mercurii hujus multæ sunt species, inter quas hæ scopò nostro inservientes præcipuæ sunt: Sine excoctione reperitur purus in metallis: crudus, qui nondum separatus est à sua matrice, in qua generatus: E Minii vena excretus: Minium nativum: Globosum durum, quod *Arabes* Cinnabari vocant: Friabile: Factitium: Anthrax, vena Minii: Vena Minii, cui argentum vivum innatum est, ut, quoties frangitur, argento vivo guttatim stillat: Argento rudi rubro similis, è valle *Ioachimica*: Cocco similis, cum pyrite auri: Eidem similis, in lapide candido fissili: item in lapide fissili cinereo: Argenti vivi dives jecoris colore: Rudi argento rubro pellucido similis in magnetide coloris argentei: *Hydrensis* in rubro nigra, quæ malleo percussa granula vivi argenti stillatim exsudat: *Hydrensis* spadicei coloris: Fulva, in qua striatim pyrites coloris aurei est positus. Ex hisce, Q rium causam materialem, seu partem componentem unam esse Cinnabaris mineralis, quilibet videre potest.

Hoc experimenta Chymica similiter confirmant; ex Cinnabari siquidem nativa, Q rius vivus, currens, sincerus & purus elicitur: sicut etiam ex Q rio vivo reciprocè Cinnabaris factitia facillè paratur. Cui itaq; volupe fuerit, ex Cinnabari nativa Q rium conficere currentem ad ultiores labores vulgari præstantiorem, modo sequenti procedat. R . Cinnab. nativ. rubicundiss. *Ungaric.* aut etiam *Carynhiac.* ℥j . cui in pulverem subtilem tritæ adde Limatur. ferri, seu Chalyb. ℥viiij . vel ℥x . Calcis vivæ ℥vj . Mixta humectentur nonnihil pauculo aceto destillato, immittanturque retortæ vitreæ, ac igne aper-

aperto, per gradus aucto expellatur Qrius in vas recipiens præpositum, aquâ frigidâ semiplenum. Mercurius prolectus, separatus ab aqua, per corium semel atque iterum cogatur: qui vulgari præstantior erit, præsertim, si repetitis sublimationibus, purior reddatur, tum etiam, additione quorundam mineralium, animetur; modo sequenti scilicet: $\text{R. Qrii puri, studiosè è Cinnabari nativa extracti, Regul. Snii ʒiial. stellati ana lbj. Argenti limati lbij.}$ Quibus probè mixtis ac amalgamatis, sublimetur Qrius igne aperto per retortam, & pellatur in vas recipiens præpositum, aquâ ad mediam partem repletum. Et hæc ipsa Qrii sublimatio, seu destillatio, à speciebus prædictis octies vel decies repetatur, singulis vicibus Qrium siccando, ac per corium trajiciendo. Sic Qrius , ut aquila, liberè volabit, à metallis & mineralibus animatus, spirituosus, nec non purus ac limpidus factus; æthereoque colore fulgidus apparebit. Hunc Qrium non immeritò Philosophicum dicit *Joh. Zwelferus Mantiss. Spagyric. part. 2. cap. 8.* qui solem & lunam ut metalla pefectissima, in primam sui materiam revocare, & spiritualia rursus efficere potest, servatâ seminali virtute, ac radicali humiditate.

CAPUT XIIIX.

Causam materialem Cinnabaris Mineralis, seu Minii Naturalis alteram, Sulphur nimirum, in specie ventilat.

CAUSA altera materialis, seu pars secunda componens nostræ Cinnabaris mineralis est Qur

K 5

 Snii